

Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання

У статті обґрунтовано важливість підготовки майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи, розкрито організаційно-педагогічні умови, спрямовані на забезпечення такої підготовки.

Ключові слова: *підготовка майбутнього вчителя початкових класів, інтерактивні педагогічні технології, організаційно-педагогічні умови.*

В статті обґрунтовано важливість підготовки майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи, розкрито організаційно-педагогічні умови, спрямовані на забезпечення такої підготовки.

Ключевые слова: *подготовка будущего учителя начальных классов, интерактивные педагогические технологии, организационно-педагогические условия.*

Демократичне освітнє середовище вимагає підготовки вчителя, спроможного відходити від традиційних форм і методів роботи з учнями і водночас сприймати й екстраполювати новий педагогічний досвід, нові технології, форми і методи роботи у свою професійну діяльність.

Серед основних інновацій у галузі освіти провідне місце належить інтерактивним технологіям навчання. Однак, як засвідчує практика, учителі початкових класів знайомі тільки з окремими елементами інтерактивних технологій навчання, використання яких у навчально-виховному процесі початкової школи позначене фрагментарністю, епізодичністю. Це актуалізує необхідність включення у предметно-методичну підготовку майбутніх учителів початкових класів відповідного змісту. Адже вчитель початкової школи повинен не тільки володіти знаннями щодо інтерактивних технологій навчання, а й уміти застосовувати їх на практиці у процесі професійно-педагогічної діяльності в початкових класах [1]. Необхідно підготувати вчителя з творчим науково-педагогічним мисленням, з певною системою особистісних, професійних якостей, необхідних знань, умінь і навичок, що сприятимуть формуванню його готовності до застосування інтерактивних технологій у роботі з молодшими школярами [2]. Тобто, йдеться про готовність студентів до застосування інтерактивних технологій як результату їхньої підготовки до цього виду діяльності та як складову їхньої підготовки до професійно-педагогічної діяльності.

Проблеми готовності вчителя до професійної діяльності висвітлено в працях К. Дурай-Новакової, М. Дяченко, Л. Кандибович, Н. Кузьміної, В. Лугового, В. Моляко, О. Пехоти, М. Савіної, В. Сластьоніна, Ю. Турчанинової, Г. Троцько та інших. Теоретичні та практичні аспекти нових

технологій навчання розроблені в науковому доробку В. Беспалька, Л. Буркової, Г. Селевка, О. Пехоти, О. Пометун, Т. Ремех, О. Саган, О. Стребної та інших вітчизняних і зарубіжних учених.

Аналізуючи сучасний стан організації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах, навчальні досягнення студентів, нами було зроблено висновок про те, що традиційне навчання у ВНЗ, з його, стандартними формами, методами, засобами, змістом, цілями, завданнями навчання не сприяє формуванню готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання. Необхідно внести зміни в навчально-методичні комплекси дисциплін циклу професійно орієнтованої підготовки, збагатити їхні програми за допомогою тематики, яка розкриває поняття – інтерактивні технології навчання, – інтерактивні технології кооперативного навчання, – інтерактивні технології колективно-групового навчання, – інтерактивні технології ситуативного моделювання, – інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань; збагатити майбутніх учителів знаннями про їхні ознаки, види, особливості організації роботи, особливості побудови інтерактивного уроку, специфіки організації діяльності учнів на такому уроці, особливості діяльності вчителя, особливості створення суб'єкт-суб'єктного освітнього середовища, створення комфортних умов навчання, організації активної взаємодії студентів на занятті, організації рефлексії, різних форм взаємонавчання [2].

Таким чином, поняття – готовність майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання може бути визначене як один із аспектів спеціальної професійної підготовки. Сформувавши відповідний вид готовності означає сформувавши цілі, мотиви, потреби в застосуванні інтерактивних технологій навчання майбутніми вчителями початкових класів, сформувавши і розвинути педагогічні здібності, необхідні для використання інтерактивних технологій навчання в освітньому процесі початкової школи.

Актуальність заявленої проблеми зумовлюється також суперечностями між:

- оновленими освітніми цілями щодо забезпечення навчальної і соціальної взаємодії учнів у навчально-виховному процесі та низьким рівнем організації цієї діяльності на практиці;

- потребами сучасної школи щодо високого рівня готовності вчителів початкових класів до використання інтерактивних педагогічних технологій і нерозробленістю змісту підготовки майбутніх учителів початкових класів до відповідного виду діяльності;

- сучасними вимогами до науково-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів початкових класів до використання інтерактивних педагогічних технологій і відсутністю необхідних науково-методичних матеріалів.

У своїй роботі ми ґрунтуємося на ідеї про те, що готовність до педагогічної діяльності охоплює сукупність сформованих на високому рівні мотивів, професійних знань, умінь і навичок, а також певного досвіду

застосування їх на практиці. Виокремлення компонентів цієї готовності умовне через їхнє взаємопроникнення і взаємозумовленість. Вилучення будь-якого з компонентів може призвести до зниження якості професійно-педагогічної діяльності.

Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання інтерактивних педагогічних технологій ґрунтується на розвитку в нього педагогічної майстерності, що виявляється в уміннях поєднувати абстрактне і конкретне, загальне й особистісне, раціональне й почуттєве, та передбачає оволодіння алгоритмом реалізації інтерактивного спілкування, який містить чотири взаємопов'язані етапи (мотивація, рефлексія, інтеракція, саморефлексія). В інтерактивному навчанні особливого значення набувають уміння педагога створювати позитивне навчальне середовище, залучаючи учнів до навчальної взаємодії через активізацію рефлексії, стимулюючи їхнє прагнення відчувати й осмислювати позитивне ставлення до себе та світу загалом.

Процес підготовки майбутнього вчителя до впровадження інтерактивних технологій реалізується під час навчання, яке має бути організоване так, щоб саме вивчення навчальних предметів і курсів відбувалося із застосуванням інтерактивних лекцій, практичних і лабораторних занять, організованих за інтерактивною технологією.

Для того, щоб належним чином підготувати майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи, необхідно дотримуватися таких організаційно-педагогічних умов:

1) орієнтація цілей, мотивів майбутньої професійної діяльності, змісту освіти, завдань педагогічної практики на теорію і практику застосування інтерактивних технологій навчання; забезпечення вивчення студентами на заняттях дисциплін професійно орієнтованого циклу всього поліваріантного комплексу інтерактивних технологій навчання; засвоєння майбутніми вчителями початкових класів нового теоретичного та практичного досвіду із застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі початкової школи;

2) використання інтерактивних технологій навчання в педагогічному університеті під час навчання майбутніх вчителів початкових класів на заняттях дисциплін професійно орієнтованого циклу; методична підготовленість викладачів ВНЗ до управління процесом формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання (володіння викладачами ВНЗ знаннями про сутність, принципи, зміст, організацію роботи із застосуванням інтерактивних технологій навчання (та особливості формування саме цього виду готовності необхідними уміннями і навичками));

3) організація інтерактивного освітнього середовища в педагогічному університеті із застосуванням інтерактивних технологій навчання, створенням суб'єкт-суб'єктних відносин викладачів і студентів, організації навчання з опертям на суб'єктний досвід кожного студента;

4) уведення питань, пов'язаних із застосуванням інтерактивних технологій, у зміст виробничої педагогічної практики студентів;

5) спрямування науково-дослідної, самостійної роботи студентів на формування знань, умінь і навичок застосування інтерактивних технологій навчання.

Отже, для підвищення якості методичної підготовки майбутнього спеціаліста важливо у навчально-виховному процесі вищих педагогічних закладів освіти використовувати інтерактивні методи навчання, що дають змогу створити ситуації, включаючись у які, студенти оволодівають мистецтвом швидко та ефективно розв'язувати навчально-методичні завдання у співпраці, удосконалюють культуру спілкування, розвивають критичне мислення, набувають навичок самостійного здобуття та передачі своїх знань іншим. Досвід переконує, що така організація методичної підготовки майбутнього фахівця сприяє кращому формуванню педагогічної і, зокрема, технологічної компетентності студентів педвишів.

Список використаної літератури

1. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація : навч. посіб. / О. Г. Мороз, В. О. Сластьонін, Н. І. Філіпченко. – К. : Либідь, 1997. – 168 с.

2. Пометун О. І. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; [за ред. О. І. Пометун]. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.